

TISKOVÁ ZPRÁVA č. 111/23

V Lucemburku dne 22. června 2023

Stanovisko generální advokátky ve věci C-281/22 | G. K. a další (Úřad evropského veřejného žalobce)

Přeshraniční vyšetřování Úřadu evropského veřejného žalobce (ÚEVŽ): generální advokátka Čapeta navrhuje Soudnímu dvoru, aby rozhodl, že soudní přezkum v členském státě pomáhajícího evropského pověřeného žalobce by měl být omezen na procesní otázky

ÚEVŽ je vysoce vyvinutý systém vzájemného uznávání se zabudovanými zárukami zajišťujícími ochranu základních práv

Úřad evropského veřejného žalobce (ÚEVŽ) má pravomoci vyšetřovat a stíhat trestné činy poškozující nebo ohrožující finanční zájmy Evropské unie. V projednávané věci je Soudní dvůr poprvé vyzván k výkladu právního nástroje, kterým byl tento úřad zřízen a jenž stanoví pravidla pro jeho fungování, totiž nařízení o ÚEVŽ.

V projednávané věci je několik fyzických a právnických osob obviněno z vytvoření širokého systému pro dovoz bionafty z Bosny a Hercegoviny do EU, o níž tvrdili, že byla vyrobena z použitého kuchyňského oleje. Tento „použitý kuchyňský olej“ byl údajně dříve dovezen ze Spojených států do Bosny a Hercegoviny. Existuje však podezření, že tato bionafta již byla ve Spojených státech vyrobena bez jakéhokoli mezistupně zpracování nebo výroby v Bosně a Hercegovině. ÚEVŽ prostřednictvím svého evropského pověřeného žalobce, jenž případ projednává (v Německu), provádí předběžné vyšetřování těchto údajných nepravdivých prohlášení, jež měla za následek ztrátu příjmů ve výši přibližně 1 295 000 euro. Tato údajná ztráta představuje finanční zájem Unie, a spadá tedy do působnosti ÚEVŽ.

Ačkoli hlavní vyšetřování probíhá v Německu, ÚEVŽ považoval za nutné provést přeshraniční vyšetřování v Rakousku. V souladu s tím (německý) evropský pověřený žalobce, jenž případ projednává, pověřil pomocného evropského pověřeného žalobce (v Rakousku) prohlídkou a zajištěním majetku obviněných.

Podle rakouského práva však takový vyšetřovací úkon vyžaduje předchozí soudní povolení. Pomocný evropský pověřený žalobce proto získal soudní příkazy k prohlídce a zajištění potenciálně usvědčujících dokumentů a hardwaru.

Dne 1. prosince 2021 podal obviněný k Vrchnímu zemskému soudu ve Vídni (Rakousko) odvolání proti příkazům k domovním prohlídkám schváleným čtyřmi rakouskými soudy. Tvrdí, že povolené příkazy k prohlídkám a zajištění nebyly ani nezbytné, ani přiměřené.

Vrchní zemský soud se rozhodl předložit Soudnímu dvoru otázky, aby zjistil, zda je oprávněn provést úplný přezkum (jak by to udělal v čistě vnitrostátní situaci) nebo by se měl jeho přezkum omezit na procesní otázky týkající se výkonu dotčených přeshraničních vyšetřovacích úkonů.

Generální advokátka Tamara Čapeta ve svém dnešním stanovisku po posouzení možností výkladu, jež má Soudní dvůr k dispozici, a s přihlédnutím k účinnosti ÚEVŽ a ochraně základních práv navrhuje, aby Soudní dvůr rozhodl

takto: **nařízení ÚEVŽ by mělo být chápáno tak, že umožňuje soudu pomocného evropského pověřeného žalobce (v tomto případě v Rakousku) posuzovat pouze aspekty související s výkonem vyšetřovacího úkonu a přijmout hodnocení evropského pověřeného žalobce, jenž případ projednává (v tomto případě v Německu), že opatření je oprávněné.**

Generální advokátka v první řadě poznamenává, že nařízení o ÚEVŽ upravuje postupy ÚEVŽ pouze částečně. Důležité je, že mlčí o nutnosti předchozího soudního povolení pro přeshraniční vyšetřovací úkony a ponechává to na trestním právu členských států.

Rovněž zdůrazňuje, že ÚEVŽ byl zamýšlen jako účinný mechanismus v boji proti trestným činům poškozujícím finanční zájmy EU, včetně přeshraničního vyšetřování.

Úplný přezkum v členském státě pomocného evropského pověřeného žalobce by vedl k tomu, že přeshraniční vyšetřování ÚEVŽ by bylo méně účinným systémem, než se zamýšlelo. Rozdělení úkolů týkajících se soudního povolení, kdy soud v členském státě pomáhajícího evropského pověřeného žalobce může přezkoumávat pouze aspekty související s výkonem vyšetřovacího úkonu, není v rozporu se zněním nařízení o ÚEVŽ a lépe odpovídá jeho cíli vytvořit účinný systém v boji proti trestným činům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy EU.

Podle generální advokátky takové řešení, jež vyplývá ze skutečnosti, že ÚEVŽ je pokročilejším nástrojem vzájemného uznávání, rovněž zajišťuje základní práva podezřelých a obviněných při přeshraničním vyšetřování, zejména z perspektivy širšího systému nařízení o ÚEVŽ.

Konkrétně nařízení o ÚEVŽ obsahuje různé záruky zajišťující ochranu základních práv. Jedná se například o komunikační mechanismus mezi evropským pověřeným žalobcem, který případ projednává, a pomocným evropským pověřeným žalobcem při přidělování výkonu přeshraničního vyšetřovacího úkonu; konkrétní seznam práv podezřelých a obviněných v postupech ÚEVŽ a povinnost členských států poskytovat soudní opravné prostředky proti procesním úkonům ÚEVŽ.

Skutečnost, že se soudu členského státu pomáhajícího evropského pověřeného žalobce umožňuje posoudit pouze aspekty související s výkonem vyšetřovacího úkonu, tudíž zajišťuje, že ÚEVŽ plní své úkoly účinně a neohrožuje ochranu základních práv.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Zůstaňte ve spojení!

